

Sjeldne fugler i Aust-Agder 2019

LRSK-rapport nr. 24

JAN HELGE KJØSTVEDT, ROLF JØRN FJÆRBU, FRODE STEFFENSEN, JAN MICHAELSEN OG JON GOGSTAD THORSEN

Rapporten presenterer funn av sjeldne fugler som er behandlet av Aust-Agders lokale rapport- og sjeldenhetskomité (LRSK) i 2019. I alt er det godkjent 40 observasjoner av 18 arter og i tillegg 11 hekkefunn. Dessuten presenteres tre funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugler (NSKF), samt ett revidert funn. Gråhodevipe og gulirisk er godkjent som nye arter for Aust-Agder, men ingen nye hekkende arter kom til i 2019. Inkludert i rapporten er også fire eldre, godkjente funn og fem godkjente hybridfunn.

Samtlige observasjoner fra 2019 som LRSK har mottatt og behandlet, er meldt inn via nettstedet <https://www.artosobservasjoner.no> (www.ao). Et fåtall godt dokumenterte observasjoner der rapport manglet har LRSK likevel vurdert og godkjent. Hele rapportgrunnlaget er bearbeidet i www.ao og deretter hentet ut og satt sammen med denne rapporten som formål.

LRSK bestod i 2019 av Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Jan Michaelsen, Frode Steffensen, og Jon G. Thorsen. Komiteen har ikke hatt møte siden forrige rapport (Fjærbu mfl. 2021) siden observasjonene fra 2018 og 2019 ble behandlet på samme møte. Fjærbu og Kjøstvedt har delt sekretæransvaret. I det følgende presenteres alle observasjoner fra 2019 som ble behandlet på møtet, observasjoner som er behandlet og godkjent i www.ao før og etter møtet, samt funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugler (NSKF).

Der forekomsten av en art i vårt fylke sammenlignes med forekomsten til arten nasjonalt, bruker vi oversiktene fra NFKF (Winnem 2021) og NSKF (Olsen 2021a) fra rapporteringsåret 2019. De stod på trykk i det åttende nummeret av tidsskriftet *Fugleåret* (NOF 2021) som kan bestilles ved NOF-kontoret i Trondheim. Som vanlig presenteres også funn av en del rapporteringsarter merket «R» i oversikten nedenfor. Funn av fylkets sjeldne spetter publiseres i egne spetterrapporter her i *Fugler i Aust-Agder*.

Systematikk og navnsetting følger NOFs komiteer NFKF og NSKF som igjen forholder seg til anbefalt europeisk standard (se Winnem 2021, Olsen 2021a). Observasjonene av en art listes opp kronologisk – det vil si etter observasjonsdato. Der oppdageren er kjent, står denne først av observatørene og er merket*. Se under LRSK på nettsiden www.agderfugl.net, www.ao eller Kjøstvedt (2015) for gjeldende liste over fuglearter som er observert i Aust-Agder, med oversikt over de artene som skal beskrives for godkjenning, eller som kun skal rapporteres. Hekkefunn til en del rapporteringsarter skal imidlertid godkjennes. Fra og med 2019 er tundragås (underart *albifrons* og tundragjess ikke bestemt til underart), havsvale, havlire, dvergmåke, fjellerke og gulbrynsanger (sistnevnte i perioden 01.09–15.10) endret fra godkjenningsarter til rapporteringsarter. Det gjelder også isfugl (med tilbakevirkende kraft) på grunn av alle observasjonene av arten de siste årene og siden det ikke

finnes forvekslingsarter. Med unntak av at sædgåsunderartene *Anser fabalis fabalis* og *A. f. rossicus* er splittet i to ulike arter, taigasædgås (*Anser fabalis*) og tundrasædgås (*Anser serrirostris*) i samsvar med europeisk standard, er det ikke gjort øvrige endringer i de nasjonale listene siden forrige rapport.

Tegnforklaringer

G	arten skal godkjennes av LRSK med belegg; for eksempel fotografier, video- eller lydopptak, feltskisser og fjær eller på grunnlag av utførlig beskrivelse
N	arten skal godkjennes av NSKF
GH	godkjent hekkefunn (atlas C- eller D-kode)
R	rapporteringsart (skal ikke beskrives/godkjennes, funn hentes fra AO)
RH	rapportering av hekkefunn (skal ikke dokumenteres, funn hentes fra AO)
M	hannfugl (masculus)
F	hunnfugl (femina)
Hunnf.	hunnfarget fugl (kan for en del arters del også være unge hanner)
ad.	voksen fugl (adultus)
ind.	individ/individer
K	kalenderår (om alder: en ungfugl er 1K fram til første årsskifte, deretter 2K, 3K osv. En fugl som angis som for eksempel «2K+» er i sitt andre kalenderår eller eldre)
V	vinterfunn (desember, januar, februar)
pt	på trekk (f.eks. «ptNØ» – på trekk retning nordøst)
*	stjerne markerer oppdager(e) av fuglen der denne er kjent for LRSK

Antall godkjente, innsendte rapporter er redusert en god del sammenlignet med de foregående årene, men annet er ikke å forvente siden en god del av våre relativt sjeldent forekommende fugler ble nedjustert fra godkjennings- til rapporteringsarter før 2019-sesongen. Feltaktiviteten i Aust-Agder når imidlertid stadig nye høyder! Komiteen takker alle som bidro med innsendte beskrivelser av observasjoner i 2019.

Observasjoner godkjent av LRSK Aust-Agder fra perioden 1. januar–31. desember 2019

Sangsvane (*Cygnus cygnus*) GH

Par med 3 unger mai/juni/juli Arendal (Tor Magne Stalleland mfl.).

Et stort frafall av unger de første leveukene er heller regelen enn unntaket for våre sangsvaner. I dette kullet forsvant to unger, og det er også uklart om den siste levde opp. Det andre paret nevnt av Fjærbu mfl. (2021) hekket heller ikke i 2019 (Tor M. Stalleland, pers. medd.). Se Stalleland (2022) for nyere oppdateringer om arten.

Ringgås (*Branta bernicla*) R

1 ind. Færvik, Arendal 21.04 (Wolfgang Lindenburger). 1 ind. ptNØ Høybåtangen, Risør 10.05 (Arild Omberg). 40 ind. ptNØ Merdø, Arendal 22.05 (Helge Venaas, Glenn Svendsen). 13 ind. ptNØ Håøya, Grimstad 26.05 (Jon G. Thorsen).

Som vanlig fanges bare litt av vårtrekket til ringgås opp i Aust-Agder, men merk at begge de observerte flokkene trakk i nordøstlig retning på vei mot den relativt nyoppdagede trekkruta over land oppover østlandsdalførene i retning Trøndelag. Vil ruta som følger kysten langs Agder vestover og videre nordover på sikt forsvinne?

Stripegås (*Anser indicus*) R

1 ind. Espenesjordene, Grimstad 29.–30.05 (Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu, Harry Tangen, Arild Pfaff, Estella Pfaff, Bjørn Ø. Aslaksen, Hans Egil Hansen, Per Kristensen, Trond Nilsen, Bård Rutgerson mfl.).

Stripegås er en asiatisk art, innført til Europa som parkfugl. Arten hekker nå med en forvillet bestand i Nederland. Derfor er også tidligere års funn av fugler uten tegn på opphold i fangenskap flyttet fra kategori E til kategori C på Norgeslista (Olsen 2021a).

Tundrasædgås (*Anser serrirostris*) G

1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 01.–05.10 (Mette B. Nielsen, Hans Egil Hansen, Kjell Klungland, Harry Tangen, Per Kristensen, Bård Rutgerson, Terje Moen, Glenn Svendsen, Helge Venaas, Arild, Estella og Elias Pfaff, Magne Paulsen mfl.). 1–2 ind. Vessøyjordene, Grimstad 30.11–04.12 (*Per Kristensen, Frode Steffensen, Harry Tangen).

De to sædgås-underartene er splittet opp i taigasædgås og tundrasædgås. Ikke uventet var det tundrasædgjess som avla oss et besøk og det til normal tid på året.

Tundragås, underarten albifrons (*Anser albifrons albifrons*) R

4 ind. Espenesjordet og Vessøyjordene, Grimstad 01.–25.01 (Helge Venaas, Frode Steffensen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Glenn Svendsen, Marius Svendsen, Harry Tangen, Inger Berggren, Tore G. Andersen, Heidi Lillehammer, Mette B. Nielsen, Trond Nilsen, Terje Moen, Jon G. Thorsen, Rune Skåland, Sven Inge Marcussen, Trond Øigarden mfl.). 1 ind. Vallegårdene, Tvedestrand 27.10 (Leif Fage, Sven Inge Marcussen).

Tundragjessene dukket opp til forventet årstid. Arten påtreffes hos oss stort sett i vinterhalvåret i perioder uten for mye snø. Tvedestrandsfuglen ble ikke bestemt til underart, men denne dreide seg trolig også om *A. a. albifrons*.

Brudeand (*Aix sponsa*) G

1 M Groosedammen, Grimstad 09.–23.05 (Harry Tangen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Trond Nilsen, Tore G. Andersen, Terje Moen, Ørjan Gaare, Frode Steffensen, Hans Egil Hansen, Kjell Klungland, Per Kristensen mfl.).

Observasjoner av denne parkrømlingen i Aust-Agder plasseres i kategori E på Norgeslista. Fuglen ble ringmerket i byparken i Wilhelmshafen, nord i Tyskland 10. desember 2016. Fra før foreligger det kun ett funn av denne billedskjønne fuglen hos oss, nærmere bestemt to hanner ved Molandsvann i Arendal 11. mai 2013 (Fjærbu & Kjøstvedt 2014).

Mandarinand (*Aix galericulata*) R

1 ind. Sundet, Lillesand 23.01 (Arne Myrland). 1 M Dømmesmoendammen, Grimstad

19.–22.04 (Terje Moen, Eivind Moen mfl.). 1 M Reddalsvannet, Grimstad 04.–22.05 (Hege Ødegård, Gunn M. Benning-Rogers mfl.). 1 ind. Temse, Grimstad 12.06 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen, Amund Steffensen, Trond Nilsen). 1 M Temse, Grimstad 15.09 (Rune Skåland, Mette B. Nielsen).

Knekkand (*Spatula querquedula*) **R**

M+F Vikkilen, Grimstad 24.04 (Arne Heggland).

Det nest beste året for knekkand på landsbasis gav seg utslag i funn nr. 26 i Aust-Agder. Kun ett hekkefunn er rapportert, ved Grudavatnet i Rogaland (Winnem 2021). Forrige funn av arten hos oss var i 2015 (Fjærbu mfl. 2019).

Skjeand (*Spatula clypeata*) **R**

1 F Voilan, Evje og Hornnes 27.–29.04 (Arild Breistøl, Lars Breistøl, Øyvind Heldal, Øyvind Fjeldsgård, Terje Moen, Kjell Klungland). M+F Temse, Grimstad 12.06 (Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Kjell Klungland).

Funn nr. 58 og 59 i Aust-Agder, der det første ble gjort i ordinær trekketid. Tre hekkefunn i Norge i 2019, henholdsvis i Østfold, Hedmark og Nordland, men observasjoner foreligger fra langt flere potensielle hekkeplasser (Winnem 2021).

Snadderand (*Mareca strepera*) **R**

M+F Sandumkilen, Tromøy i Arendal 13.–18.04 (*Kjell Klungland, Helge Venaas, Inger Berggren). M+F Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 19.05 (Inger Berggren, Tore G. Andersen).

Etter et opphold i 2018 ble det i 2019 igjen registrert snadderender i Aust-Agder, for øvrig funn nr. 17 og 18. Begge parene ble sett på vårtrekk, det ene dog litt seint. Arten er vanligst i Rogaland der to vellykkede hekkinger ble konstatert, men ytterligere to ungekull ble meldt i Norge, henholdsvis fra Trøndelag og Nordland (Winnem 2021).

Stjertand (*Anas acuta*) **R**

1 M Vallegårdene, Valle, Tvedestrand 18.11 (Sven Inge Marcussen).

Et magert stjertandår, men like fullt ble det funn nr. 41. Tre hekkefunn i Norge i 2019, to i Nordland og ett i Finnmark, er neppe dekkende for forekomsten (Winnem 2021).

Taffeland (*Aythya ferina*) **R**

1 M Eieneidkanalen, Landvikvannet, Grimstad 13.01 (Terje Moen, Trond Nilsen, Harry Tangen). 1 M Temse, Grimstad 25.–30.10 (Frode Steffensen, Kjell Klungland, Rolf Jørn Fjærbu mfl.).

Funn nr. 61–62 av en tilfeldig gjest i normal trekketid om høsten. Arten kan også dukke opp vinterstid som den ene observasjonen viser.

Lappfiskand (*Mergellus albellus*) **R**

1 hunnf. Sømskilen, Grimstad 05.01–27.02 (Trond Nilsen, Terje Moen, Helge

Venaas, Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu, Tom L. Larsen, Sven Inge Marcussen, Frode Steffensen, Kjell Klungland, Arild Ramsdal mfl.). 1 M Sømsholen, Grimstad 13.01–08.02 (Rune Skåland, Frode Steffensen, Harry Tangen, Kjell Klungland, Torolf Nesbakken, Jon G. Thorsen, Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff mfl.). 1 hunnf. Narestø, Arendal 24.–25.01 (Kjell Klungland). 1 hunnf. Tromlingene, Arendal 19.03 (Kjell Klungland). 1 F ptNØ Sildodden, Risør 20.05 (Fred W. Christoffersen). 1 M Landvikvannet, Grimstad 20.11 (Harry Tangen). 1 F Bufjorden, Grimstad 07.12 (*Per Kristensen, Tom Anders Johannessen).

Funn nr. 79–86 av lappfiskand og dermed et godt år. Bak funnene kan det skjule seg noen dobbelttelling. Forekomsten hos oss varierer mye mellom år, og det kan nok blant annet påvirkes av mengde is i overvintringsområdene lenger nord og øst. Forekomsten på landsbasis var den fjerde beste gjennom tidene (Winnem 2021).

Jerpe (*Tetrastes bonasia*) RH

F + 5 pulli Vegår, Vestfjorden, Vegårshei 15.06 (Arne Harveland).

Jerpa klorer seg fast som hekkefugl i de østligste kommunene. Viltkamerabruk har i flere år avslørt ungeproduksjon i Vegårshei, men også i Gjerstad bør man forvente at hekkinger skjer basert på registreringer av voksenfugler hos en såpass stasjonær art.

Spørre om bilde!

Vaktel (*Coturnix coturnix*) GH

1 M Vessøyjordene, Grimstad 28.05–22.06 (Rune Skåland, Harry Tangen, Kjell Klungland, Glenn Svendsen, Frode Steffensen, Terje Moen, Bjørn Ø. Aslaksen, Eivind Moen, Rolf Jørn Fjærbu, Mette B. Nielsen, Martin F. Andersen, Bård Rutgerson, Helge Venaas, Tor Undhjem, Arild Pfaff, Amund Steffensen mfl.). 1 M Olstad NØ, Åmli 26.06 (Jan Helge Kjølsvedt, Inge Selås). 1 M Evjemoen sør, Evje og Hornnes 09.07 (Asbjørn Lie). 1–4 ind. Løddesøl, Arendal 06.08–05.10 (Per Kristensen, Mette B. Nielsen, Gunn M. Benning-Rogers, Hege Ødegård, Arne Myrland, Sven Inge Marcussen, Espen Birkeland, Kjell Klungland, Terje Moen, Hans Egil Hansen mfl.). 1 ind. Havemyra, Reddal i Grimstad 02.10 (Rolf Jørn Fjærbu).

En god forekomst av vaktel og Løddesølobservasjonene er spesielt interessante. Tre individer ble hørt syngende. Er det snakk om hekkforsøk eller rømte fangenskapsfugler som gir lyd? Merk at det altså også går an å finne arten syngende et godt stykke inn fra kyststripa.

Skogdue (*Columba oenas*) GH

Det ble igjen nesten utelukkende gjort observasjoner i trekktidene, så arten kan være utgått som hekkefugl i Aust-Agder.

Vannrikse (*Rallus aquaticus*) GH

9 1K ringmerket og reir m/9 egg 05.07 Øreslandskilen, Lillesand (Sven Rislåa).

En ny konstatert hekking på Aust-Agders faste lokalitet. Det er imponerende av paret å prøve på to så store kull samme sesong selv om arten er kjent for å legge mange egg.

Åkerrikse (*Crex crex*) GH

1 M Havemyra, Reddal, Grimstad 21.05 (Glenn Svendsen, Kjell Klungland, Harry Tangen, Odd Marcussen, Sven Inge Marcussen). 1 M Havstad, Landvikvannet, Grimstad 29.05–28.06 (Rolf Jørn Fjærbu, Mette B. Nielsen, Martin F. Andersen, Tor Undhjem, Kjell Klungland, Terje Moen mfl.). 1 M Nedre Nævesdal, Arendal 13.–30.06 (Tor Undhjem, Helge Venaas, Per Kristensen, Jan Helge Kjøstvedt, Inge Selås, Hege Ødegård, Gunn M. Benning-Rogers, Tore G. Andersen, Inger Berggren, Trond Nilsen).

Havstadvuglen viste seg å være åkerrikse ringmerket ved Inntjore en drøy km mot vest året før, og det er vel ikke utenkelig at det også dreier seg om samme fugl som ble hørt i Reddal. Det foreligger ingen hekkeindikasjoner.

Myrrikse (*Porzana porzana*) G

1 M Temse, Grimstad 28.06–06.07 (*Jan Helge Kjøstvedt, Tor Undhjem, Arne Myrland, Torolf Nesbakken, Helge Venaas, Tore G. Andersen, Inger Berggren, Hege Ødegård, Gunn M. Benning-Rogers, Harry Tangen, Arnfinn Heldal mfl.).

Den syngende hannen ved Temse ble funn nr. 11 i Aust-Agder. Hele 74 myrrikser innrapportert på landsbasis var det nest beste året så lenge det er samlet inn og sammenstilt observasjoner av NFKF (Winnem 2021).

Sivhøne (*Gallinula chloropus*) GH

2 ad. + 8 pulli Dømmesmoendammen, Grimstad 19.–28.05 (Harry Tangen mfl.) og fire pulli samme sted 17.07 (Harry Tangen).

Paret ved Dømmesmoen ruget ut to kull i 2019, og flere av ungene vokste opp.

Sothøne (*Fulica atra*) GH

Det ble ikke gjort observasjoner som tydet på hekking av sothøne i 2019.

Trane (*Grus grus*) GH

Det er ikke rapportert om konkrete hekkefunn av trane i 2019, men par tilstede i hekketida er registrert i følgende kommuner: Bykle, Evje og Hornnes, Åmli (2), Gjerstad, Vegårshei, Froland (2) og Grimstad. I tillegg er ungfugler registrert midt i august både i Arendal (muligens to ulike par) og ved den ene lokaliteten i Froland.

Dvergdykker (*Tachybaptus ruficollis*) GH

Første hekkefunn lar fremdeles vente på seg. Ingen mistanker foreligger i 2019.

Gråstrupedykker (*Podiceps grisegena*) R

1 ind. Hovekilen, Tromøy i Arendal 01.01 (Trond Nilsen, Jon G. Thorsen). 1 ind. Bottsfjorden, Tromøy i Arendal 01.01–31.03 (Glenn Svendsen, Marius Svendsen, Mette B. Nielsen, Terje Moen, Rune Skåland, Helge Venaas mfl.). 1 2K Jerkholmen, Arendal 16.02 (Kjell Klungland, Arild Ramsdal). 1 ind. Store Buskjær, Arendal 01.11

(Kjell Klungland, Terje Moen). 1 ind. Bottstangen, Tromøy i Arendal 23.11–04.12 (Terje Moen, Kjell Klungland, Arne Flor mfl.). 1 ind. Bjellandskjæra, Tromøy i Arendal 02.12 (Kjell Klungland, Arne Flor). 2 ind. Høybåtangen, Risør 10.12 (Arild Omberg).

Syv funn er en normal forekomst av gråstrupedykker i vinterhalvåret.

Toppdykker (*Podiceps cristatus*) R

1 ind. Hovekilen, Tromøy i Arendal 03.–06.01 (Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Inger Berggren, Terje Moen, Frode Steffensen, Trond Nilsen, Glenn Svendsen, Martin F. Andersen, Helge Venaas, Harry Tangen mfl.). 2 ind. Taraldskjærområdet, Risør 24.02 (Arild Omberg). 1 ind. Sandøykilen, Vestre Sandøya, Tvedestrand 26.10 (Frode Steffensen). 1 ind. ptSV Høybåtangen, Risør 10.11 (Arild Omberg). 1 ind. Vikkilen, Grimstad 14.–17.11 (Martin F. Andersen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Jon G. Thorsen, Steven Rosseland mfl.).

Fem funn av toppdykker er under normalen. Tendensen til vinterfunn er økende.

Horndykker (*Podiceps auritus*) R

1 ind. Gullringstjørn, Evje og Hornnes 03.05 (Lars Breistøl, Osmund Breistøl). 1 ind. Ruakerkilen, Grimstad 31.08–15.09 (Per Kristensen, Kjell Klungland, Tor Undhjem, Frode Steffensen, Harry Tangen, Martin F. Andersen, Eli Gates, Mariann Uldal, Glenn Svendsen mfl.). 1 ind. Fossdalskilen, Grimstad 24.09 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Havstad, Landvikvannet, Grimstad 02.10 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. ptSV Høybåtangen, Risør 02.11 (Arild Omberg).

Kun fem horndykkerobservasjoner i 2019 bekrefter en nedadgående trend. Maifunnet var artig, men det dreide seg nok om et individ på trekk.

Sandlo (*Charadrius hiaticula*) RH

M+F 19.05, 1 ind. 10.06 og 22.06 Bjellandstrand, Tromøy i Arendal (Inger Berggren, Tore G. Andersen). 2 ind. Merdø, Arendal 22.05 (Helge Venaas, Glenn Svendsen). 2 ind. Grønholmen, Risør 29.05 (Arild Pfaff). M+F Trettheddernuten øst, Blåsjø, Bykle 28.06 (Knut Olsen, Tor Olsen). M+F holme v/Ålbogen, Blåsjø, Bykle 28.06 (Knut Olsen, Tor Olsen). M+F Nordre Storsteinheia sør, Bykle 29.06 (Knut Olsen, Tor Olsen). 1 ad. bukt NV for Bergi, Blåsjø, Bykle 29.06 (Knut Olsen, Tor Olsen).

Mangelen på konkrete hekkefunn i skjærgården også i 2019 var en påtakelig fortsettelse av en langvarig trend. Men arten er kryptisk, så tilstedeværelsen av fugler kan tyde på at det gjøres hekkforsøk. Igjen ble det observert fugler med hekkeatferd i fjellområdene, ved hele fire lokaliteter, så her hekker sannsynligvis flere par.

Dverglo (*Charadrius dubius*) RH

1 ind. Rugslund, Birkenes 09.04 (Håvard Trygslund). M+F Reddal i Grimstad april–juni (Rolf Jørn Fjærbu). M+F Varpelia, Birkenes mai–juli (Knut Olav Raen). 1 ind. Mollestad, Birkenes 16.06 (Geir Bjørsvik). M+F og 4 pulli Simonstad, Åmli 27.06 (Inge Selås, Jan Helge Kjøstvedt). M+F og 1 1K Bumoen, Åmli 11.07 (Tor Undhjem).

Én konstatert hekking, én sannsynlig hekking, samt registreringer på ytterligere fire mulige hekkelokalteter var en forekomst over normalen, men målrettet leting ville nok gitt enda flere funn og flere konstaterte hekkefunn.

Boltit (*Charadrius morinellus*) R

Kun et fåtall trekkobservasjoner ble gjort i 2019. Likevel ble det et bedre år enn i 2018 da ikke en eneste boltit ble observert i Aust-Agder! Ingen funn foreligger fra hekkeområdene, men få ornitologer ferdes her.

Svarthalespove (*Limosa limosa*) R

1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 08.–11.09 (*Roger Ehnebom, Glenn Svendsen, Terje Moen, Harry Tangen, Torolf Nesbakken mfl.). 2 ind. Skottjenn, Arendal 09.09 (Terje Moen). 1 ind. ptNØ Lyngør fyr, Tvedestrand 19.09 (Geir S. Birkeland, Sven Inge Marcussen). 1 ind. Jerkholmen, Arendal 21.09 (Per Kristensen).

Svarthalespove underart islandica (*Limosa limosa islandica*) G

2 ind. Vessøyjordene, Grimstad 05.09 (*Kjell Klungland, Bjørn Ø. Aslaksen, Tor Undhjem).

Et bra knippe svarthalespoveobservasjoner og selv om bare en av dem kunne bestemmes til underarten *islandica*, sannsynliggjør de seine observasjonstidspunktene at det kan dreie seg om denne underarten i alle tilfellene.

Tundrasnipe (*Calidris ferruginea*) R

1 1K Tromlingene, Arendal 25.08 (Mette B. Nielsen, Tor Undhjem). 1 ad. + 1 1K Spornesskjæra, Tromøy i Arendal 25.08 (*Terje Moen, Kjell Klungland). 2 ind. Taraldskjæra, Risør 25.08 (Arild Omberg). 1 ind. Spornesskjæra, Tromøy i Arendal 27.–28.08 (Kjell Klungland, Terje Moen, Harry Tangen mfl.). 2 ind. Spornes, Tromøy i Arendal 31.08 (Frode Steffensen). 1 ind. Valøyene, Grimstad 02.09 (Frode Steffensen). 2 ind. Vessøyjordene, Grimstad 07.09 (Hans Egil Hansen). 1 ind. Merdø, Arendal 13.09 (Glenn Svendsen).

Som vanlig kun høstfunn, men ti funn av 13 individer var godt over årsgjennomsnittet.

Temmincksnipe (*Calidris temminckii*) G

1 ind. Flatskjær, Arendal 22.06 (Carsten Lome).

Funn nr. 20 i Aust-Agder av en art som trolig er litt oversett hos oss, særlig på vårtrekket. Etter hvert som man har blitt mer observant på denne vadefuglen, øker antall observasjoner. Derfor var det litt rart at arten ikke ble registrert på høsten.

Kvartbekkasin (*Lymnocyptes minimus*) R

2 ind. Temse, Grimstad 22.–24.04 (Frode Steffensen, Torolf Nesbakken, Kjell Klungland, Terje Moen mfl.). 2 ind. Havemyra, Reddal, Grimstad 24.–26.04 (Kjell Klungland, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Terje Moen mfl.). 3 2K+ Temse, Grimstad 27.04 (Rune Skåland). 1 ind. Øya, Barmen, Risør 25.05 (Arild Omberg). 1 ind. Sauehegna Hovden, Bykle 30.08 (Odd Einar Svendsen). 1 ind. Reddal, Grimstad 27.09 (Rolf Jørn Fjærbu).

Fire vårfunn av åtte individer var en bra forekomst, mens to fugler på høsttrekk var under normalen.

Dobbeltbekkasin (*Gallinago media*) **G**

1 ind. Roskrepdammen, Valle 25.05 (Terje Moen, Harry Tangen, Glenn Svendsen).

En observasjon av et engstelig individ i et område der arten tidligere ikke er påvist med hekkeatferd, men ingen observasjoner ble gjort i det tidligere kjente hekkeområdet i Bykle.

Polarsvømmesnipe (*Phalaropus fulicarius*) **G**

1 ind. ptSV Håoya og Kalvehageneset i Grimstad 15.09 (Frode Steffensen, Jon G. Thorsen, Rolf Jørn Fjærbu).

Aust-Agders femte funn av arten og åtte år etter det forrige, utenfor Bjellandstrand i Arendal (Fjærbu mfl. 2012). Fuglen ble sett på direktetrekk forbi begge lokalitetene.

Sotsnipe (*Tringa erythropus*) **R**

1 ind. Tingsaker, Lillesand 09.05 (Jan Michaelsen). 1 ind. Jomåstjønn, Froland 23.05 (Øyvind Heldal). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 12.06 (Mette B. Nielsen, Terje Moen, Hans Egil Hansen, Frode Steffensen, Amund Steffensen, Trond Nilsen mfl.). 1 ind. Lindtveit, Løddesøl i Arendal 21.06 (Tor Undhjem). 1 ind. Ruakerkilen, Grimstad 19.07 (Bård Rutgeron). 1 1K Espenesjordet, Grimstad 11.08 (Kjell Klungland).

Hele fire vårfunn av denne vaderen var spesielt, og ikke minst to funn et stykke inn fra kysten. Observasjonene i trekktida på høsten var derimot høyst normale.

Polarmåke (*Larus hyperboreus*) **G**

1 2K Tingsaker camping og Lillesand havn, Lillesand 02.–19.01 (Jan Michaelsen, Arne Myrland, Gunn M. Benning-Rogers, Hege Ødegård, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Jannicke Kjøstvedt mfl.).

Etter artens uteblivelse i 2018 var det klart for polarmåke nr. 15 i Aust-Agder. Som vanlig var det en ungfugl, men Lillesand er ikke bortskjemt med slikt besøk.

Splitterne (*Thalasseus sandvicensis*) **R**

2 ad. Brekkestranda, Brekka, Tromøy i Arendal 24.05 (Kjell Klungland). 1 ind. ptSV Høybåen Fiebåen, Risør 30.05 (Arild Omberg). 2 ind. ptV Hoveodden, Arendal 16.06 (Terje Moen). 1 ad. Hoveodden, Arendal 16.06 (Kjell Klungland). 8 ind. ptSV Homborsund Fyr, Grimstad 23.07 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 ind. Homborsund Fyr, Grimstad 24.07 (Rolf Jørn Fjærbu).

Syv funn til normal årstid av en art som nok passerer kysten i langt større antall.

Tyvjo (*Stercorarius parasiticus*) **R**

1 ind. (lysfaset) ptSV 10.05 (Kjell Klungland), 1 ind. ptSV 14.05 (Rolf Jørn Fjærbu), 1 ind. (lysfaset) ptSV 23.05 (Rolf Jørn Fjærbu) og 1 ind. ptSV 23.05 (Frode Steffensen), alle Kalvehageneset i Grimstad. 1 2K (mørkfaset) ptSV Brekkestranda,

Tromøy i Arendal 24.05 (Kjell Klungland). 1 ind. ptSV Håøya, Grimstad 26.05 (Jon G. Thorsen). 1 ind. ptSV Utkikken, Risør 29.05 (Arild Omberg). 3 ind. ptV Spærholmene, Grimstad 30.05 (Terje Moen, Kjell Klungland). 1 ind. ptSV Hasseltangen, Grimstad 09.06 (Per Kristensen). 1 ind. ptSV Tromlingene, Arendal 05.08 (Helge Venaas). 1 1K Kalvehageneset, Grimstad 15.08 (Harry Tangen). 1 ind. ptSV Holmesundsbråta, Arendal 17.08 (Carsten Lome). 2 ind. ptSV Håøya, Grimstad 15.09 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen).

Ni vårfunn av 11 individer var svært bra, men tyder nok også på at det ble brukt en del mer tid enn vanlig på sjøfuglkikking i mai dette året.

Teist (*Cepphus grylle*) GH

1 ind. Tvedestrand 20.04 (Sven Inge Marcussen). M+F hekking Arendal 24.06 (Arild Pfaff).

En hekking og en observasjon ved en gammel hekkeplass bærer bud om at teisten fortsatt klorer seg fast som hekkefugl i skjærgården vår. Det finnes en liten bestand også i kystområdene nærmere Oslofjorden (Arild Pfaff, pers. medd.), så det er lov å håpe på et oppsving for arten.

Islom (*Gavia immer*) R

1 ind. ptSV Høybåtangen, Risør 01.01 (Arild Omberg). 1 ind. Bottsfjorden, Tromøy i Arendal 01.–06.01 (Trond Nilsen, Jon G. Thorsen, Arne Heggland mfl.). 1 ind. Spornes, Arendal 01.–05.01 (Harry Tangen, Kjell Klungland, Arne Flor, Sven Inge Marcussen, Frode Steffensen mfl.). 1 ind. Hasseltangen, Grimstad 06.–18.01 (Glenn Svendsen, Terje Moen, Sven Inge Marcussen, Helge Venaas, Frode Steffensen, Kjell Klungland, Inger Berggren mfl.). 1 ind. Håøya, Grimstad 13.01 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Tvesteinen, Store Torungen, Arendal 24.02 (Helge Venaas, Inger Berggren, Rune Skåland, Mette B. Nielsen). 1 ind. ptSV Høybåtangen, Risør 10.05 (Arild Omberg). 1 ind. ptS Hasseltangen, Grimstad 01.06 (Per Kristensen). 1 ind. Håøya, Grimstad 26.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen). 1 ind. Merdø, Arendal 09.11 (Helge Venaas, Glenn Svendsen).

Åtte individer i første halvår, de fleste i januar, var en god forekomst, mens seinhøsten ble mager med bare to observasjoner.

Havsvale (*Hydrobates pelagicus*) R

3 ind. Brekkestø, Lillesand 25.07 (Espen Helgesen, Renate Berg). 3 2K+ ringmerket Brekkestø, Lillesand 26.07 (Espen Helgesen, Renate Berg, Espen S. Nilsen). 5 ind. sett, 2. ind. ringmerket og 1. ind. kontrollert Håøya, Grimstad 05.08 (Jon G. Thorsen). 10 2K+ ringmerket Hellesundsgrønningen, Høvåg i Lillesand 15.08 (Sven Rislåa). 1 ind. ringmerket Hellesundsgrønningen, Lillesand 25.08 (Sven Rislåa, Jan Helge Kjøstvedt).

Uvanlig mange funn, men totalt antall er vanskelig å anslå siden man ikke vet statusen til de som bare ble sett rundt ringmerkingsnettene. Her kan det være dobbelttelling. Hele ti ringmerkede individer 15.08 ble antatt å skyldes gunstig vind i forkant som presset mange havsvaler inn i våre farvann (Sven Rislåa, pers. medd.).

Havhest (*Fulmarus glacialis*) GH

Tre par startet ruging på den faste lokaliteten i Arendal våren 2019, men bare det ene paret ble liggende lenge. Til slutt viste det seg at også disse hadde mislyktes med hekkingen (Arild Pfaff, pers. medd.).

Havlire (*Puffinus puffinus*) R

2 ind. ptSV Hasseltangen, Grimstad 09.06 (Per Kristensen). 1 ind. ptV Hoveodden, Arendal 16.06 (Terje Moen, Kjell Klungland). 3 ind. ptSV Homborsund Fyr, Grimstad 22.07 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 2 ind. ptSV Håøya, Grimstad 15.09 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen). 1 ind. ptNØ Håøya, Grimstad 15.09 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen).

Funn nr. 18–22 av denne sommergjesten som med riktige vindretninger kan blåse inn i våre havområder. Fra og med 2019 er arten nedjustert til rapporteringsart.

Sivhauk (*Circus aeruginosus*) R

1 F ptSV Rossøya, Arendal 11.04 (Frode Steffensen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 21.04 (Eivind Moen, Terje Moen, Tom L. Larsen, Mette B. Nielsen). 1 hunnf. Risholmene, Tvedestrand 22.04 (Carsten Lome). 1 ind. ptNØ Tromlingene, Arendal 22.04 (Terje Moen, Torolf Nesbakken, Leif Fage, Arne Myrland mfl.). 1 hunnf. Reddal, Grimstad 24.04 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Tromlingene, Arendal 24.04 (Arild Pfaff, Bård G. Stokke). 1 2K+ M Flageborg, Arendal 25.04 (Rune Skåland). 1 M Temse, Grimstad 25.–26.04 (Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland mfl.). 1 ind. Vikkilen, Grimstad 26.04 (Bjørn Ø. Aslaksen). 1 ind. Reddal, Grimstad 26.–27.04 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 ad. F Engene, Arendal 28.04 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 hunnf. Løddesøl, Arendal 17.05 (Per Kristensen). 1 hunnf. Vessøyjordene, Grimstad 02.06 (Frode Steffensen, Fredrik L. Steffensen). 1 2K hunnf. Temse, Grimstad 17.06 (Tarald R. Aas). 1–2 ind. derav 1 2K M Vessøyjordene, Grimstad 31.07–04.08 (Espen Helgesen, Renate Berg, Kjell Klungland, Per Kristensen, Harry Tangen, Tor Magne Stalleland, Hege Ødegård, Gunn M. Benning-Rogers). 1 ad. F Tingstveit, Arendal 04.08 (Tore G. Andersen, Inger Berggren). 1 1K Havemyra, Reddal, Grimstad 23.08 (Kjell Klungland). 1 1K Temse, Grimstad 11.09 (Kjell Klungland). 1 1K Natvig, Arendal 27.09 (Per Kristensen).

Hele 14 vårfunn og mer normale seks høstfunn ble til sammen et godt sivhaukår i Aust-Agder, men ennå er det ingen hekkeindikasjoner å spore.

Myrhauk (*Circus cyaneus*) R

1 ind. ptNØ Utkikken, Risør 12.04 (Arild Omberg). 1 ind. ptNØ Bufjorden, Grimstad 18.04 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 ad. M ptV Landvikvannet, Grimstad 24.04 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 hunnf. Løddesøl, Arendal 17.05 (Per Kristensen). 1 ad. M Reddal, Grimstad 07.06 (Rolf Jørn Fjærbu, Mariann Uldal, Hege Ødegård, Gunn M. Benning-Rogers, Mette B. Nielsen, Helge Venaas, Jan Michaelsen, Tor Undhjem mfl.). 1 ind. Reddal, Grimstad 21.08 (Harry Tangen). 1 F Have, Grimstad 21.08 (Gunn M. Benning-Rogers, Hege Ødegård). 1 F Løddesøl, Arendal 21.08 (Mette B. Nielsen, Terje Moen). 1 1K M Havemyra, Reddal, Grimstad 05.09 (Kjell Klungland). 1 2K F Vallegårdene, Tvedestrand 07.09 (Sven Inge Marcussen, Egil Ween). 1 hunnf.

Reddal, Grimstad 07.09 (Frode Steffensen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 M Skottjenn, Arendal 09.09 (Terje Moen). 1 ind. Austre Moland kirke, Arendal 24.09 (Kjell Klungland). 1 ind. Skottjenn, Arendal 29.09 (Harry Tangen). 4 hunnf. Røynås, Birkenes 30.09 (Knut Olav Raen). 1 F Vessøyjordene, Grimstad 30.09 (Kjell Klungland, Per Kristensen). 1 ind. ptSV Merdø, Arendal 01.10 (Helge Venaas). 1 ind. Flatskjær, Arendal 01.10 (Christian Steel). 1 hunnf. Vessøyjordene, Grimstad 04.–05.10 (Per Kristensen, Terje Moen mfl.).

Fem vårfunn og 14 høstfunn var en god myrhaukforekomst. Fire individer sammen på trekk gjennom Birkenes var en spesiell observasjon.

Steppehauk (*Circus macrourus*) G

1 1K Havemyra, Reddal, Grimstad 02.–03.09 (*Kjell Klungland, Terje Moen, Eli Gates, Bjørn Øyvind Aslaksen, Harry Tangen mfl.).

Aust-Agders 14. steppehauk og et klassisk funn (ungfugl i september i et av våre sentrale, kystnære jordbrukslandskaper). Totalt ble anslagsvis 29 steppehauker registrert i Norge i 2019, det femte beste året gjennom tidene (Winnem 2021).

Svartglente (*Milvus migrans*) G

1 ind. Bjønndalsknatten, Barmen i Risør 20.–21.05 2017 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Liljeveien 1, Arendal 04.04 (Per Kristensen).

En ny og en gammel observasjon av svartglente som utgjør funn nr. 11 og 12 i Aust-Agder. På landsbasis ble det rekord med 23 funn i 2019 (Winnem 2021).

Havørn (*Haliaeetus albicilla*) GH

I 2019 ble det konstatert tre hekkinger av havørn i Aust-Agder, henholdsvis i Risør kommune (1 flygedyktig unge), Tvedestrand kommune (mislykket) og Lillesand kommune der to unger kom på vingene (Erichsen 2021). Reiret i Lillesand var delvis ramlet ned etter hekkesesongen 2018, men ørnene hadde bygd det opp igjen.

Hornugle (*Asio otus*)

3 1K Løddesøl, Arendal 28.06 (Inge Selås, Jan Helge Kjøstvedt).

Kun én konstatert hornuglehekking i 2019 og ingen mistanke om hekkinger av haukugle eller jordugle.

Lappugle (*Strix nebulosa*) G

1 2K og 1 3K+ Gjervoldsøy, Arendal 08.02–03.03 (*Hans Egil Hansen, Frode Steffensen, Trond Nilsen, Glenn Svendsen, Tarald R. Aas, Heidi Lillehammer, Per Kristensen, Kjell Klungland mfl.). 1 2K Ribe, Høvåg i Lillesand 15.02–02.03 (*Hege Mo, Sven Rislåa, Jan Michaelsen, Jan Helge Kjøstvedt, Jannicke Kjøstvedt, Gunnar Gundersen, Aida Lopez mfl.). 1 ind. Sandvikodden, Arendal 24.02 (Mette B. Nielsen, Helge Venaas). 1 ind. Molland, Grimstad 27.02–01.03 (Frode Steffensen, Jon G. Thorsen, Johannes Fjærbu, Eline Fjærbu, Rolf Jørn Fjærbu, Roar Solheim, Trond Nilsen). 1 2K Myra, Høvåg i Lillesand 04.–05.03 (*Sven Rislåa, Kåre Syvertsen). 1 ind. Kilsundområdet, Arendal 13.03–30.10 (Erik Hult, Sven Inge Marcussen, Terje Moen, Eivind Moen, Per Kristensen, Tarald R. Aas mfl.). 1 ind. Esketveit, Grimstad

16.03 (Terje Moen, Lars Otto Eliassen, Rune Skåland). 1 ind. Mørkved, Grimstad 07.05 (via Tarald R. Aas). 1 ind. Landbømyrene, Arendal 22.08 (via Helge Venaas). 1 2K Lauvland, Tvedestrand 04.09 (Sven Inge Marcussen). 1 ind. Svaland, Birkenes 24.–25.12 (Steven Rosseland, Knut Olav Raen mfl.).

Det ble storinvasjon av den majestetiske barskogsugla vårvinteren 2019. En av fuglene ble dessuten værende lenge innenfor et nokså avgrenset område og fikk på nytt «selskap» av flere artsfrender utover høsten. Smågnagerkollaps i lappuglas hekkeområder i grensetraktene mellom Norge og Sverige antas å være årsaken til at mange ugler trakk sørvestover (Winnem 2021).

Hærfugl (*Upupa epops*) G

1 ind. Ingeborgshave, Gjennestad, Arendal 13.11–16.12 (*Petter Lund, Per Kristensen, Sven Inge Marcussen, Espen Birkeland, Steven Rosseland, Tor Undhjem, Johannes Fjærbu, Gunn M. Benning-Rogers, Hege Ødegård, Hans Egil Hansen mfl.). 1 ind. Kvernebekken, Arendal 27.12 (Thomas Sivertsen).

Et seint, men ikke helt unormalt funn av en nesten årlig gjest. Funn nr. 31 i fylket og en skikkelig stabil fugl. Det antas at det var den samme fuglen som ble sett «over heia» ved Kvernebekken ei drøy uke etter at fuglen forsvant fra Gjennestad. Artens nest beste år i Norge med 34 funn totalt. Bare 2018 har vært bedre (Winnem 2021).

Isfugl (*Alcedo atthis*) GH

1 2K+ M Sandvikodden, Arendal 09.–10.07 (Ulf Duus Carlsen). 1 ind. Ulevågkilen, Tvedestrand 22.08 (Carsten Lome). 1 ind. Saulekilen, Gjervoldsøy, Arendal 14.09 (Frode Steffensen). 1 ind. Ulevågkilen, Tvedestrand 05.11 (Isak Monrad, Sven Inge Marcussen). 2 ind. Eieneidkanalen, Reddal, Grimstad 16.11 (*Trond Nilsen, Morten Syse, Terje Moen). 1 ad. Kvastadkilen, Tvedestrand 02.12 (Rune Beylegaard).

Et bra knippe isfugl-funn og et forvarsel om hva som skulle komme i 2021. Fuglen ved Sandvikodden fløy i et vindu og lettet ikke før dagen etter, til en uviss skjebne.

Lerkefalk (*Falco subbuteo*) GH

To bekreftede, vellykkede hekkinger i Aust-Agder, henholdsvis i Tvedestrand og Arendal kommuner (Morten Erichsen og Arne Harveland, pers. medd.).

Jaktfalk (*Falco rusticolus*) G

1 1K Sildodden, Risør 04.11.2017 (Fred W. Christoffersen). 1 2K Bjørndalsknatten, Barmen, Risør 13.04 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Storenos, Bykle 24.07 (Jan Petter Nilsen). 1 ad. + 1 1K Venevatn sør, Bykle 02.08 (Odd Kindberg). 1 ad. Skargjevannet, Bykle 26.08 (Vidar Andresen, Gunn Olaug Røiland). 1 ind. Brattestøyhei, Valle 13.10 (Arne Heggland).

Observasjonene fra hekkeområdene i fjellheimen i 2019 var gledelig! Med det gamle funnet fra 2017 er for øvrig totalen dette året kommet opp i tre.

Kornkråke (*Corvus frugilegus*) R

1 ind. Lisletta, Arendal 01.01–20.02 (Trond Nilsen, Jon G. Thorsen, Inger Berggren,

Terje Moen mfl.). 1–4 ind. Vessøyjordene, Grimstad 13.01–18.03 (Glenn Svendsen, Øyvind Heldal, Bjørn Øyvind Aslaksen, Mette B. Nielsen mfl.). 1 ind. Margrethesvei 4, Tvedestrand 06.–10.03 (Sven Inge Marcussen, Leif Fage, Ida Fage). 27 ind. Myra, Grimstad 07.–16.03 (Rolf Jørn, Eline og Johannes Fjærbu, Arnfinn Heldal mfl.). 7 ind. Fjære kirke, Grimstad 08.03–11.04 (Harry Tangen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.). 2 ind. Tønnereijordene, Brekka, Tromøy i Arendal 12.03–06.04 (Torolf Nesbakken, Kjell Klungland, Inger Berggren, Terje Moen, Tore G. Andersen). 1 ind. Vegårveien 28, Grimstad 24.03 (Jon G. Thorsen). 2 ind. Bringsvær, Temse, Grimstad 05.04 (Øyvind Fjeldsgård). 1 ind. Dåsnes, Hornnes, Evje og Hornnes 07.04 (Lars Breistøl, Gerd Breistøl, Osmund Breistøl). 1 2K Molandsvann, Arendal 14.–15.04 (Tor Magne Stalleland, Torolf Nesbakken). 2 ind. Prestegårdsjordene, Grimstad 21.–28.04 (Harry Tangen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.). 2 ind. Håbbestad, Temse, Grimstad 29.04 (Harry Tangen). 1 ad. Vessøyjordene, Grimstad 04.05 (Johs Edvardsen, Inge Slaaen). 1 ind. Engeland Smyra, Valle, Tvedestrand 08.05 (Leif Fage). 1 ind. ptSV Utkikken, Risør 22.09 (Arild Omberg). 1 ind. Sandum, Tromøy i Arendal 18.10 (Terje Moen).

Uvanlig mange kornkråker ble sett i 2019, men ikke overraskende var de fleste fra trekketidene. Noen fugler var mer stasjonære, men ingen hekkemistanker foreligger.

Svartkråke (*Corvus corone*) **R**

1 ind. Homborsund, Grimstad 01.01–30.12 (Glenn Svendsen, Marius Svendsen, Sven Inge Marcussen, Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Arne Myrland mfl.). 1 ind. Bringsvær, Temse, Grimstad 01.01–27.09 (Trond Nilsen, Jon G. Thorsen, Rolf Jørn Fjærbu, Mette B. Nielsen, Rune Skåland, Sven Inge Marcussen, Frode Steffensen, Johannes Fjærbu, Glenn Svendsen, Harry Tangen mfl.). 1 ind. Vik, Grimstad 10.01–19.02 (Frode Steffensen, Helge Venaas, Terje Moen, Harry Tangen). 1 ind. Tingsaker, Lillesand 23.02–25.04 (Trond Nilsen, Martin F. Andersen, Arne Myrland mfl.). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 16.04 (Bård Rutgersen). 1 ind. Håbbestad, Temse, Grimstad 05.05 (Terje Moen, Kjell Klungland). 1 ind. Engeland Smyra, Valle, Tvedestrand 08.05 (Leif Fage). 1 ind. Moy Moner, Grimstad 30.08 (Tarald Reinholt Aas). 1 ind. Fjære kirke, Grimstad 06.10 (Rolf Jørn Fjærbu).

Fuglene ved Vik og Bringsvær dreier seg trolig om samme individ, muligens også funnene ved Fjære og Moy Moner. Se ellers neste funnkommentar.

Svartkråke x kråke (*Corvus corone x C. cornix*)

1 ind. Bringsvær, Temse i Grimstad 02.01–27.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Johannes Fjærbu mfl.). 1 ind. Drangsholt, Birkenes 15.01–24.02 (Håvard Trygslund, Martin F. Andersen mfl.). 1 ind. Homborsund, Grimstad 01.04–05.09 (Harry Tangen, Kjell Klungland mfl.). 1 ind. Moy Moner, Grimstad 30.08 (Tarald Reinholt Aas). 1 ind. Fjære kirke, Grimstad 03.–27.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen mfl.).

De to stasjonære svartkråkene i Grimstad kommune, henholdsvis ved Bringsvær og Homborsund, så ut til å ha fått fram hybridavkom med hver sin (grå-)kråkemakker.

Løvmeis (*Poecile palustris*) **R**

En gledelig økning med hele 14 vårfunn av 18 løvmeis i 2019. Kun tre syngende hanner bærer likevel bud om at arten er fåtallig hos oss. Syv høstfunn av 11 individer

er også en klar økning fra de senere år. Noen få funn foreligger også fra Setesdal, men både her og ellers i Aust-Agder er forveksling med granmeis en mulig feilkilde.

Trelerke (*Lullula arborea*) G

1 ind. Bjellandshaugane naturreservat, Arendal 12.04 (Kjell Klungland, Inger Berggren). 1 syngende ind. Jabrumyrane, Birkenes 19.–20.4 (Inge Flesjå). 1 1K og 3 1K+ Jabrumyrane, Birkenes 27.07 (Inge Flesjå).

Trelerke er ennå ikke påvist hekkende i Aust-Agder og LRSK velger, etter å ha konferert med andre i det norske fagmiljøet som har mer erfaring med arten på hekkeplass, å ikke endre denne statusen. Funnet ved Jabrumyrene i Birkenes vurderes som et sannsynlig hekkefunn, men det kan ikke helt utelukkes at fuglene kan ha trukket hit etter hekking et annet sted siden arten har hekkestart tidlig om våren. Det er imidlertid også godt kjent at arten kan ha to kull slik at dette kan dreie seg om et kull nummer to. Dette sannsynliggjøres også av observasjonen av den syngende fuglen i området i april, men LRSK velger å være restriktive i slike saker.

Fjellerke (*Eremophila alpestris*) GH

15 ind. Spærholmene, Grimstad 13.01 (Arild, Elias og Estella Pfaff, Lill Ospevoll). 1 ind. Ryvingen, Grimstad 11.03 (Arild Pfaff, Espen Marker). 1 ind. Tromlingene, Arendal 12.04 (Helge Venaas). 1 ind. Tønnerejordene, Tromøy i Arendal 13.04 (Kjell Klungland, Tore G. Andersen, Inger Berggren, Terje Moen, Sven Inge Marcussen). 1 ind. Espenesjordet og Vessøyjordene, Grimstad 19.–20.04 (Per Kristian Slagsvold, Glenn Svendsen mfl.). 2 ind. Temse, Grimstad 20.04 (Mette B. Nielsen, Harry Tangen). 1 ind. Løddesøl, Arendal 21.04 (Per Kristensen). 2 ind. Tromlingene, Arendal 24.04 (Arild Pfaff, Bård Gunnar Stokke). 8 ind. Varpelia, Høygilt i Birkenes 05.05 (Terje Moen, Kjell Klungland). 1 ind. Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 18.–21.10 (Helge Venaas, Harry Tangen, Sven Inge Marcussen mfl.).

Kun ett høstfunn foreligger, men det var en god forekomst av fjellerke på vårtrekket.

Gulbrynsanger (*Phylloscopus inornatus*) R/G

1 ind. ringmerket Indresund, Lillesand 19.09 (Jan Michaelsen). 1 ind. ringmerket Indresund, Lillesand 20.09 (Jan Michaelsen). 1 ind. Borkedalstemmen, Lillesand 20.09 (Rune Zakariassen). 1 ind. ringmerket Espeviga hyttefelt, Justøy, Lillesand 21.09 (Espen Helgesen, Kristine Berg Helgesen, Renate Berg). 1 ind. Reddal, Grimstad 27.09 (Rolf Jørn Fjærbu).

Et år uten sjeldne sangerforekomster i Aust-Agder sommerstid. Gulbrynsangeren sviktet imidlertid ikke på returtrekket selv om de fleste funnene dreide seg om ringmerkede individer. Arten skal ikke lenger godkjennes på normalt høsttrekk og dette innbefattet alle funnene i 2019.

Gransanger, underarten *tristis* (*Phylloscopus collybita tristis*) G

1 ind. Hasseltangen, Grimstad 26.10 (Per Kristensen).

Nok et funn av sibirgransanger til forventet tid på året. Aust-Agders femte registrering av denne underarten som blant annet er litt blassere i fargen enn vanlig gransanger.

Nattergal (*Luscinia luscinia*) RH

Stasjonære hanner ved Færvik og Spornes på Tromøy, Merdø (2) og Vierevja, Løddesøl (2), alle i Arendal, var en langt bedre forekomst enn i 2018. I tillegg hadde seks syngende individer kortere opptredener i Aust-Agder denne våren.

Svartrødstjert (*Phoenicurus ochruros*) GH

1 ind. Tingstveit, Arendal 01.–06.01 (Inger Berggren, Tom. A. Johannessen, Tore G. Andersen mfl.). 1 ind. Nesheia, Arendal 03.04 (Inger Berggren). 1 ind. Sandum, Tromøy i Arendal 06.04 (Terje Moen). 1 ind. Havsøya, Arendal 12.05 (Inger Berggren, Preben Jørgensen, Tore G. Andersen, Mette B. Nielsen, Per Kristensen, Peter Prokosch, Egil Eriksen, Harry Tangen). 1 ind. Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 21.10 (Harry Tangen, Sven Inge Marcussen). 1 ind. Laget, Tvedestrand 02.11 (Arild Omberg).

Seks svartrødstjarter i Aust-Agder og 113 observert nasjonalt (Winnem 2021) må begge deler betegnes som gode forekomster. Hos oss opptrer svartrødstjerten oftest på trekket, men vinterfunn som fuglen ved Tingstveit er heller ikke helt uvanlig.

Svartstrupe (*Saxicola rubicola*) G

1 2K M Brekkestø, Lillesand 25.02 (*Jan Michaelsen, Arne Myrland, Kjell Klungland). 1 M Tromlingene, Arendal 10.03 (*Helge Venaas, Terje Moen, Magne Gjelsvik, Roger Ehnebom). 1 M Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 16.03 (*Bjørn Setekleiv, Arne Heggland, Terje Moen, Eivind Moen). 1 M Reddal, Grimstad 26.–27.03 (*Kjell Klungland, Sven Inge Marcussen, Jon G. Thorsen, Harry Tangen, Martin F. Andersen mfl.). 1 F Faret, Hornnes, Evje og Hornnes 04.04 (Arne Heggland). 1 F Rosseland, Birkenes 29.09 (Steven Rosseland). 1 F Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 05.10 (Terje Moen, Inger Berggren). 1 M Spornespynten, Tromøy i Arendal 18.–19.10 (*Helge Venaas, Per Kristensen, Terje Moen, Kjell Klungland, Eivind Moen, Arild Ramsdal, Torolf Nesbakken).

Etter et elendig fjorår slo arten skikkelig til både på vårtrekket og høsttrekket i 2019 med henholdsvis fem og tre funn!

Sørlig gulerle (*Motacilla flava flava*) GH

1 M Tønnerejordene, Brekka, Tromøy i Arendal 26.04–02.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland). 1 M Vessøyjordene, Grimstad 28.04 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 M Merdø, Arendal 01.05 (Helge Venaas). 1–2 M Reddal, Grimstad 06.–08.07 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Harry Tangen). 1 ind. Tingstveit, Grimstad 04.08 (Tore G. Andersen, Inger Berggren).

Funn nr. 9–13 og en svært god forekomst av denne gulerleunderarten. Den ble oppjustert til godkjenningsart fra og med 1998, og deretter kom det første funnet så seint som i 2011 (Fjærbu mfl. 2012). Ikke minst var det gledelig at det også ble konstatert en hekking i Reddal i Grimstad i 2019 (hann med mat til unger i nebbet). Paulsen og Spikkeland (1978) beskriver at det hekket ett til to par i Saulekilen ved Nedenes i perioden 1973–1976 og at den ellers bare fantes som hekkefugl i Bjorsund i østenden av Rorevannet. Bengtson (1988) oppgir at det ikke ble gjort hekkefunn etter 1979, og heller ikke i vår andre Atlasperiode ble underarten konstatert hekkende (Bengtson mfl. 2009). Syv hekkefunn ble registrert i Norge i

2019, og totalt ble 55 individer rapportert. Hekking skjer hovedsakelig på Lista og Jæren (Winnem 2021).

Vintererle (*Motacilla cinerea*) V

1 ind. Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 01.01–10.02 (Leif, Ida og Ingrid Fage, Arne Flor, Sven Inge Marcussen, Kjell Klungland, Mette B. Nielsen mfl.). 1 ind. Maurviga, Justøya, Lillesand 03.01 (Jan Michaelsen). 1 ind. Hoveodden v/Røde korshytta, Tromøy i Arendal 22.02 (Harry Tangen).

Tre vinterfunn er ikke helt unormalt, og som vanlig oppdages fuglene kystnært.

Svartryggerle (*Motacilla alba yarrellii*) R

2 ind. Reddal, Grimstad 23.03 (Rolf Jørn og Johannes Fjærbu). 2 ind. Gjervold, Tromøy i Arendal 24.03–06.04 (Terje Moen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Torolf Nesbakken, Inger Berggren, Tore G. Andersen mfl.). 1 M Spornes, Tromøy i Arendal 03.04 (Tore G. Andersen). 1 M Kjøstvedt i Høvåg, Lillesand 11.–13.04 (Jan Helge og Jannicke Kjøstvedt). 1 ind. Løddesøl, Arendal 21.04 (Per Kristensen). 2 ind. Varpelia, Høygilt, Birkenes 05.05 (Terje Moen, Kjell Klungland). 1 ind. Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 03.–08.12 (Rolf Jørn Fjærbu mfl.).

En normal forekomst til normal tid på året av denne linerleunderarten. Vårfunn er det vanlige, ispedd noen tilfeldige høstfunn år om annet.

Tartarpiplerke (*Anthus richardi*) G

1 ind. Trolldalslia 9, Grimstad 29.09 (Glenn Svendsen).

Aust-Agders fjerde godkjente tartarpiplerke. Denne ble bestemt på lyd, mens to av de foregående, ved Justøya i Lillesand og Vessøyjordene i Grimstad, også kunne studeres på bakken. Kun 32 tartarpiplerker er godkjent i 2019, fra Telemark og langs kysten vestover og nordover til Nordland (Winnem 2021).

Lappiplerke (*Anthus cervinus*) G

1 ind. ptØ Store Bjorholmen, Gjervoldsøy, Arendal 06.11 (Frode Steffensen).

Aust-Agders syvende funn, og i likhet med de foregående var det basert på lydytring hos et overflygende individ på trekk. Det ble et normalår med 48 godkjente fugler i Norge utenfor hekkeområdene, og som vanlig ble flest registrert om høsten (Winnem 2021).

Konglebit (*Pinicola enucleator*) R

Ca. 30 observasjoner av små og mellomstore flokker av denne arten som virkelig invaderte Sør-Norge denne høsten. En observasjon ble gjort i Bykle. Resten fordelte seg stort sett langs kysten, men enkeltfunn foreligger også fra Iveland, Åmli og Gjerstad kommuner.

Bilde Helge Venaas

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*) **R**

Tolv syngende hanner, men kun tre av dem er registrert i samme område over lengre tid, så arten er ingen tallrik hekkefugl. Også i 2019 ble syngende rosenfinker hørt i Setesdal, to ved Valle våtmark i Valle 2. juni og én ved Ose i Bygland 6. juni.

Polarsisik (*Acanthis hornemanni*) **G**

1 hunnf. Kalvelandet, Tvedestrand 01.–04.01 (Leif, Ida og Ingrid Fage).

Etter det gode polarsisikåret 2018 kom kun én observasjon fra 2019 LRSK i hende. Det samsvarer godt med en moderat opptreden også nasjonalt (Winnem 2021).

Båndkorsnebb (*Loxia leucoptera*) **G**

4 ind. Bjørndalsknatten, Barmen, Risør 05.08.2017 (Fred W. Christoffersen, Bjørg K. Christoffersen). 4 ind. Barmsveien 94, Barmen, Risør 26.11.2017 (Fred W. Christoffersen).

To registreringer fra 2017 som øker totalen til tre funn dette året. Det er meldt om invasjonstilstander i Norge i 2019 (Winnem 2021), men vi fanget ikke opp disse i Aust-Agder.

OBSERVASJONER GODKJENT AV NSKF (N)**Bøffelend** (*Bucephala albeola*)

1 M Engekilen, Grimstad 09.–10.11.2014 (Per Kristensen mfl.).

Etter en revurdering av NSKF er fuglen godkjent som spontan siden det ikke var tegn til at den hadde en fortid i fangenskap. Dermed får funnet A-listestatus i Aust-Agder (Olsen 2021b). Observasjonen er tidligere publisert av Kjøstvedt & Fjærbu (2017).

Gråhodevipe (*Vanellus cinereus*)

1 ad. Gjervoldsøy, Arendal 02.–04.05. (*Frode Steffensen, Jon G. Thorsen mfl.).

Et spektakulært og helt uventet førstefunn for Norge og andrefunn i Europa av denne østasiatiske arten. Fuglen ble senere observert både i Sverige og Nederland (Olsen 2021a). For nærmere beskrivelse av funnet, se Steffensen (2019).

Bilde – Arne Flor (evt. forsiden?)

Vannpiplerke (*Anthus spinoletta*)

1 1K+ Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 24.11–08.12 (*Sven Inge Marcussen mfl.).

Bjellandstrand fortsetter «å levere» vannpiplerker seinhøst/vinter. Dette var den sjette i rekken og dermed funn nr. 6 i Aust-Agder, to år etter det forrige (Kjøstvedt mfl. 2020). Elleve fugler ble sett i Norge i 2019 (to av dem ble også sett i desember 2018). Dermed fikk vi det fjerde beste året for arten, kun slått av årene 2003–2005 (Olsen 2021a).

Gulirisk (*Serinus serinus*)

1 2K+ M Fjære kirke, Grimstad 21.05 (Klaus Maløya Torland).

Fuglen var en av seks hanner og totalt syv individer i Norge i 2019 og et førstefunn for Aust-Agder som har gått nokså upåaktet hen. Vest-Agder har flest funn av arten i Norge med 25, mens Telemark har ti (Olsen 2021a), så da var det jammen på tide!

Litteratur

- Bengtson, R. 1988. *Fuglenes hekkeutbredelse i Aust-Agder. Sluttrapport Atlasprosjektet 1970–1985*. 184 s.
- Bengtson, R., Johnsen, A., Selås, K.O. & Steel, C. Hekkefuglatlas for Aust-Agder 1995–2004. *Fugler i Aust-Agder Supplement nr. 1 2009*. Norsk Ornitologisk Forening avdeling Aust-Agder. 485 s.
- Erichsen, M. 2021. Havørnen i Aust-Agder. S. 212–221 i: Selås, I., Ødegård, H., Fjærbu, R.J., Kjøstvedt, J.H. & Marcussen, S.I. *Fugler og fuglefolk i Aust-Agder*. Jubileumbok for Norsk Ornitologisk Forening avdeling Aust-Agder. Skien. 448 s.
- Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2014. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 18. *Fugler i Aust-Agder* **43** (2): 56–77.
- Fjærbu, R.J., Kjøstvedt, J.H., Michaelsen, J., Steffensen, F. & Thorsen, J.G. 2019. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2015. LRSK-rapport nr. 23. *Fugler i Aust-Agder* **48** (1): 6–37.
- Fjærbu, R.J., Kjøstvedt, J.H., Michaelsen, J., Steffensen, F. & Thorsen, J.G. 2022. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2018. LRSK-rapport nr. 23. *Fugler i Aust-Agder* **51** (1): 8–31.
- Fjærbu, R.J., Kjøstvedt, J.H. & Skåland, R. 2012. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2011. LRSK-rapport nr. 16. *Fugler i Aust-Agder* **41** (2): 64–83.
- Kjøstvedt, J.H. & Fjærbu, R.J. 2017. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2014. LRSK-rapport nr. 19. *Fugler i Aust-Agder* **46** (1): 6–33.
- Norsk Ornitologisk Forening. 2021. *Fugleåret 2019*. 222 s.
- Olsen, T. 2021a. Sjeldne fugler i Norge i 2019. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Fugleåret 2019*: 4–59.
- Olsen, T. 2021b. Sjeldne fugler i Norge i 2020. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Fugleåret 2020*: 4–67.
- Paulsen, G. & Spikkeland, O.K. *Saulekilen 1973–1976. Ornitologisk rapport fra Aust-Agder*. 38 s.
- Stalleland, T.M. 2022. En ny generasjon sangsvaner 2018–2022. *Fugler i Aust-Agder* **51** (2): 72–79.
- Steffensen, F. 2019. Gråhodevipa på Store Bjorholmen ved Gjervoldsøy. *Fugler i Aust-Agder* **48** (2): 100–101.
- Stokke, B.G., Dale, S., Jacobsen, K.-O., Lislevand, T., Solvang, R. & Strøm, H. 2021. Artsgruppeomtale fugler (Aves). *Norsk rødliste for arter 2021*. Artsdatabanken.
- Svensson, L., Grant, P.J., Mullarney, K. & Zetterström, D. 1999. *Gyldendals store fugleguide*. Gyldendal Norsk Forlag ASA. 400 s.
- Winnem, A. 2021. Fugler i Norge i 2019. Rapport fra Norsk faunakomité for fugl (NFKF). *Fugleåret 2019*: 60–137.